

Σεπτέμβριος 2015

Τροποποιήσεις στο νόμο για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά

Με τα άρθρα 1 έως 4 της υποπαραγράφου Α4 της παραγράφου Α του Μέρους Β του ν. 4336/2015 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης» και την ερμηνευτική εγκύκλιο 7698/20.08.2015 επέρχονται τροποποιήσεις στο ν. 3869/2010 (ΦΕΚ Α 130/03.08.2010) «Ρύθμιση των Οφειλών Υπερχρεωμένων Φυσικών Προσώπων και άλλες διατάξεις», γνωστό και ως «Νόμο Κατσέλη», ώστε να καταστεί περισσότερο αποτελεσματικός και λειτουργικός και να είναι εφικτή η παροχή δικαστικής κρίσης σε εύλογο χρόνο.

I. Νέες ρυθμίσεις

Οι σημαντικότερες τροποποιήσεις, που επέρχονται στο ν.3869/2010, είναι οι ακόλουθες:

- α. Διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 3869/2010 και στη ρύθμιση βεβαιωμένων οφειλών προς το Δημόσιο, τη Φορολογική Διοίκηση, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή των παραπάνω είναι να συντρέχουν οι οφειλές προς το Δημόσιο με οφειλές προς τουλάχιστον έναν ιδιώτη πιστωτή.

Σε περίπτωση προηγούμενης υπαγωγής των οφειλών προς το Δημόσιο σε άλλο ρυθμιστικό πλαίσιο, ο οφειλέτης επιλέγει εάν επιθυμεί να το διατηρήσει ή να υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3869/2010, αλλά σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δυνατή η **παράλληλη** χρήση άλλου θεσμικού πλαισίου διευθέτησης οφειλών.

Στις εξαιρούμενες από το πεδίο εφαρμογής του νόμου οφειλές, συνεχίζουν να υπάγονται οι οφειλές οι οποίες, α) έχουν βεβαιωθεί ή αναληφθεί ένα έτος πριν την κατάθεση της αίτησης, β) δημιουργήθηκαν από αδίκημα που τελέστηκε από τον οφειλέτη με δόλο ή βαρεία αμέλεια και γ) συνίστανται σε διοικητικά πρόστιμα ή χρηματικές ποινές, ενώ προστίθεται και περίπτωση δ) για την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του νόμου των οφειλών που αφορούν στην υποχρέωση διατροφής συζύγου ή ανήλικου τέκνου.

- β. Προσδιορίζεται με την ΚΥΑ 7534/20.08.2015 (ΦΕΚ Β 1794/20.08.2015) το σύνολο των απαιτούμενων εγγράφων και καθορίζεται το τυποποιημένο υπόδειγμα, που υποβάλλει ο αιτών, για την έναρξη της διαδικασίας ρύθμισης οφειλών του. Η αίτηση και τα δικαιολογητικά θα υποβάλλονται πλέον ταυτόχρονα, ενώ με τις προϊσχύουσες ρυθμίσεις προβλεπόταν η προαιρετική προσκόμιση των εγγράφων εντός πέντε (5) ημερών από την κατάθεση της αίτησης. Ακολούθως, ορίζεται προθεσμία δύο (2) ημερών από την παραλαβή

της αίτησης και των εγγράφων, εντός της οποίας η γραμματεία του ειρηνοδικείου προβαίνει στο τυπικό έλεγχο τους. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται έλλειψη δικαιολογητικών, με ευθύνη της Γραμματείας καλείται ο οφειλέτης να τα προσκομίσει, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης, ενώ σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας, η αίτηση τίθεται στο αρχείο και δεν προσδιορίζεται δικάσιμος. Σε ειδικές περιπτώσεις η παραπάνω προθεσμία μπορεί να παραταθεί έως ένα (1) μήνα.

- γ. Με την ολοκλήρωση του τυπικού ελέγχου της κατάθεσης και όχι με την κατάθεση, όπως ίσχυε έως σήμερα, προσδιορίζεται η ημέρα επικύρωσης υποχρεωτικά εντός δύο (2) μηνών, καθώς και ημερομηνία δικάσιμου υποχρεωτικά εντός έξι (6) μηνών. Παράλληλα διευκρινίζεται ότι η διάρκεια ισχύος της προσωρινής διαταγής δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες.
- δ. Εισάγεται το κριτήριο των ευλόγων δαπανών διαβίωσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του, όπως εκάστοτε προσδιορίζονται από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία ΕΛΣΤΑΤ, ως εξαιρούμενες από το εισόδημα του οφειλέτη και της οικογένειάς του, προκειμένου να καθοριστούν οι μηνιαίες καταβολές προς του πιστωτές του, τόσο με την προσωρινή διαταγή όσο και με την οριστική δικαστική απόφαση. Πάντως, σε κάθε περίπτωση, όπως και στις προϊσχύουσες ρυθμίσεις, η μηνιαία δόση δεν μπορεί να υπολείπεται του 10 % των τελευταίων ενήμερων δόσεων, που ο αιτών όφειλε να καταβάλλει σε όλους τους δανειστές, ενώ το ελάχιστο ποσό καταβολής συνολικά στους δανειστές ανέρχεται σε σαράντα (40) ευρώ μηνιαίως. Εφόσον, όμως ο οφειλέτης δεν καταβάλλει τρεις μηνιαίες δόσεις, μπορεί οποιοσδήποτε πιστωτής να ζητήσει την ανάκληση της προσωρινής προστασίας του και να προχωρήσει σε αναγκαστική εκτέλεση.

Ειδικότερα, σε περίπτωση που επέλθει δικαστικός συμβιβασμός, οι μηνιαίες δόσεις, όπως προσδιορίζονται με βάση τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης, καταβάλλονται για τρία (3) χρόνια κι όχι για τέσσερα (4), όπως προέβλεπε ο νόμος μέχρι σήμερα.

- ε. Τόσο οι εκκρεμείς αιτήσεις, όσο και οι αιτήσεις που θα κατατεθούν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου, θα κατηγοριοποιηθούν και θα προσδιοριστούν κατά προτεραιότητα με βάση το ύψος των οφειλών, της περιουσίας και των εισοδημάτων του οφειλέτη. Παράλληλα, εισάγεται διάταξη για την ανάπτυξη και τήρηση Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) αιτήσεων και φακέλων στα Ειρηνοδικεία της χώρας και παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για έκδοση Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ), προκειμένου να καθοριστούν οι λεπτομέρειες εφαρμογής.

II. Ταχεία διευθέτηση μικροοφειλών

Προστίθεται το άρθρο 5^α στο ν. 3869/2010, με τίτλο «Ταχεία Διευθέτηση Μικροοφειλών». Αίτηση υπαγωγής στη συγκεκριμένη διαδικασία μπορούν να κάνουν υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα

της παρ. 1 του ν. 3869/2010, εφόσον κατά το χρόνο υποβολής της αίτησής τους συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) Το σύνολο των οφειλών τους δεν υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, β) Έχουν μηδενικό εισόδημα, γ) Δεν διαθέτουν ακίνητη περιουσία, δ) Δεν έχουν μεταβιβάσει ή εκποιήσει ακίνητη περιουσία τον τελευταίο χρόνο, ε) Το σύνολο της λουπής περιουσίας τους, συμπεριλαμβανομένων τυχόν καταθέσεων, δεν υπερβαίνει τα χίλια (1.000) ευρώ και στ) Υπήρξαν συνεργάσιμοι δανειολήπτες, όπως η έννοια προσδιορίζεται στον Κώδικα Δεοντολογίας των Τραπεζών. Ειδικά η τελευταία προϋπόθεση, όπως διευκρινίζεται και στην εγκύκλιο 7698/2015, θα λαμβάνεται υπόψη για αιτήσεις που θα υποβληθούν από το έτος 2016 και μετά, δεδομένου ότι ο Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών τέθηκε τυπικά σε ισχύ από το έτος 2015, αλλά τίθεται σε εφαρμογή σταδιακά. Για οφειλέτες που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, προβλέπεται περίοδος επιτήρησης δεκαοκτώ (18) μηνών, μετά το πέρας της οποίας ο οφειλέτης απαλλάσσεται πλήρως με διαγραφή όλων των οφειλών του, εφόσον δεν έχει υπάρξει μεταβολή στην οικονομική ή περιουσιακή του κατάσταση.

III. Προστασία πρώτης κατοικίας

Σημαντικές είναι οι αλλαγές που επέρχονται με το νέο νόμο και στη διαδικασία ρευστοποίησης της περιουσίας και την προστασία της πρώτης κατοικίας. Με την προϊσχύουσα διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010, η προστασία της κύριας κατοικίας εκτεινόταν σε αντικειμενική αξία ύψους ίσου με το αφορολόγητο ποσό αντικειμενικής αξίας της πρώτης κατοικίας, συν πενήντα τοις εκατό (50%). Με την τροποποιημένη διάταξη καθορίζονται ως κριτήρια για την προστασία της πρώτης κατοικίας α) το εισόδημα του οφειλέτη, β) η αξία της πρώτης κατοικίας και γ) το ύψος του συνόλου των οφειλών. Μάλιστα, παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ), με την οποία θα καθορίζονται τα όρια των παραπάνω κριτηρίων. Έως την έκδοσή της, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 2 της τροπολογίας, εξακολουθεί να εφαρμόζεται η αρχική διάταξη (αντικειμενική αξία κύριας κατοικίας ύψους ίσου με το αφορολόγητο ποσό αντικειμενικής αξίας της πρώτης κατοικίας, συν πενήντα τοις εκατό).

Η παραπάνω ΚΥΑ δεν έχει εκδοθεί μέχρι τη σύνταξη του παρόντος.

IV. Μεταβατικές διατάξεις

Ως προς τις εκκρεμείς αιτήσεις, οι οφειλέτες:

1. Υποχρεούνται εντός 6 μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου και εφόσον μέχρι τότε δεν έχει συζητηθεί η υπόθεση να επικαιροποιήσουν τα στοιχεία του φακέλου τους, ενώ τυχόν παράβαση της διάταξης και μη υποβολή επικαιροποιημένων στοιχείων, επιφέρει για τον οφειλέτη τις συνέπειες της μη ειλικρινούς δήλωσης και απώλεια προστασίας.
2. Δύνανται να παραιτηθούν από το δικόγραφο και να επανυποβάλλουν τις αιτήσεις τους, προκειμένου να υπαχθούν στις νέες ρυθμίσεις.
3. Εάν η αίτησή τους είχε προσδιοριστεί σε ημερομηνία πέραν μιας τριετίας (πέραν του Αυγούστου του 2018), δύνανται να ζητήσουν εντός τεσσάρων (4) μηνών με κλήση και ατελώς

τον επαναπροσδιορισμό της αίτησής τους. Με την άπρακτη παρέλευση του τετραμήνου επαναπροσδιορίζονται αυτεπαγγέλτως όλες οι υποθέσεις εντός τριετίας.

Τέλος, με τις νέες διατάξεις τροποποιείται ο Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργιών και συστήνονται Τμήματα σε διάφορα Ειρηνοδικεία της Επικράτειας (σε κάποια ήδη υφίστανται, όπως ενδεικτικά στη Θεσσαλονίκη) για την ταχεία εκδίκαση υποθέσεων που εκκρεμούν. Παράλληλα, αυξάνονται οι οργανικές θέσεις Ειρηνοδικών και δικαστικών υπαλλήλων που υπηρετούν σε ειρηνοδικεία, ώστε να στελεχωθούν τα νέα Τμήματα, να ενισχυθούν τα ήδη υφιστάμενα και να αντιμετωπιστεί διοικητικά το πλήθος των υποθέσεων που εκκρεμούν.

Η ισχύς των διατάξεων αρχίζει από την υπογραφή της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης της Παραγράφου Β του άρθρου 3 του ν. 4336/2015 από τα συμβαλλόμενα μέρη, δηλαδή από την **19η Αυγούστου 2015**.

Χρυσούλα Δεμερτζή
Δικηγόρος
NOMOS Δικηγορική Εταιρία
xd@nomos.gr
2310 263665

NOMOS

Το πλήρες αρχείο των Newsletters της NOMOS είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας.

Οι πληροφορίες που παρέχονται στο παραπάνω newsletter, δεν αποτελούν νομικές συμβουλές και δεν δημιουργούν, ούτε υποκρύπτουν σχέση δικηγόρου-πελάτη μεταξύ της εταιρίας μας και του παραλήπτη. Οι πληροφορίες είναι γενικές και έχουν αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Η εταιρία μας και ο/η συντάκτης του newsletter δεν φέρουν καμία ευθύνη για τη χρήση των παρεχομένων πληροφοριών από τον παραλήπτη. Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε το newsletter, ενημερώστε μας με ηλεκτρονικό μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@nomos.gr